

บันทึก

เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการบริหารกิจการขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
(กรณีไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การ
สื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐)

สํานักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๓๙๕๑ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยพลตรี ประทีป ชัยปาณี อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขและอิตีกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารกิจการขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) โดยพลตรี ประทีป ชัยปาณี เป็นเจ้ากรมการทหารสื่อสารและเป็นผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์กองทัพบก อิตีกรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นผู้กำกับการสถานีวิทยุกระจายเสียง ๑ ปณ. อิตีกรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้กำกับการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีโทรทัศน์ในต่างจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นเดียวกับ อ.ส.ม.ท. การแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการของ อ.ส.ม.ท. ก็เพื่อประโยชน์ในการประสานงานทางด้านสื่อสารมวลชนระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน

แต่เนื่องด้วยมาตรา ๑๔^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐ มีข้อกำหนดคุณสมบัติของบุคคลผู้จะเป็นกรรมการว่า จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่กระทำกับ อ.ส.ม.ท.หรือในธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ อ.ส.ม.ท. ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งกิจการของสถานีโทรทัศน์กองทัพบก สถานีวิทยุกระจายเสียง ๑ ปณ. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และสถานีโทรทัศน์ในต่างจังหวัด ก็เป็นกิจการประเภทเดียวกันกับกิจการที่ อ.ส.ม.ท.กระทำอยู่ และในการเสนอขอแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการนั้น สํานักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสถานีโทรทัศน์กองทัพบกก็ดี สถานีวิทยุของกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ดี สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ก็ดี ล้วนเป็นธุรกิจของเจ้าของเดียวกันคือรัฐ ซึ่งถ้าพิจารณาตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว กรรมการทั้ง ๓ ท่าน น่าจะไม่อยู่ในข่ายที่ต้องห้าม

เพื่อความกระจ่างชัด สํานักนายกรัฐมนตรีจึงใคร่ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นด้วยว่า การแต่งตั้งอิตีกรมไปรษณีย์โทรเลข อิตีกรมประชาสัมพันธ์ (ซึ่งเป็นกรรมการตลอดมา) กับเจ้ากรมการทหารสื่อสารนั้น จะเป็นการขัดต่อพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณา

^๑มาตรา ๑๔ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้างของ อ.ส.ม.ท. ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจกระทำกับ อ.ส.ม.ท. หรือในธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับ อ.ส.ม.ท.ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและกรมประชาสัมพันธ์) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมไปรษณีย์โทรเลข) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม (กรมการทหารสื่อสารกองทัพบก) และผู้แทน อ.ส.ม.ท.เป็นผู้ชี้แจง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า กิจกรรมของสถานีโทรทัศน์กองทัพบก สถานีวิทยุกระจายเสียง ๑ ปณ. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ในต่างจังหวัด และกิจการของ อ.ส.ม.ท.ล้วนเป็นกิจการของรัฐด้วยกัน ซึ่งต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและรายการต่าง ๆ เพื่อให้แพร่หลายไปสู่ประชาชน และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เอง รัฐในฐานะเจ้าของกิจการจึงได้ออกระเบียบ^๒กำหนดให้มีหน่วยงานขึ้นหน่วยหนึ่ง คือ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.) เพื่อเป็นหน่วยงานกลางที่จะควบคุมและประสานงานในระหว่างสถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ทั้งหลายเหล่านั้น

เมื่อได้พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๑๔^๓แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐ ที่บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้างของ อ.ส.ม.ท.ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่กระทำกับ อ.ส.ม.ท.หรือในธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ อ.ส.ม.ท. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม”แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๔ นั้นเป็นการบัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามของผู้ซึ่งจะดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ ๒ ประการ กล่าวคือ ประการแรก จะต้องไม่เป็นผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่กระทำกับ อ.ส.ม.ท.หรือประการที่สอง จะต้องไม่เป็นผู้ซึ่งมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับกิจการของ อ.ส.ม.ท.

สำหรับประการแรกที่ว่า จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่กระทำกับอ.ส.ม.ท.นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในกรณีของนายพิชัย วาสนาส่ง ว่า บริษัท เมน จำกัด และบริษัทไทยอิมเมจแอดเวอร์ไทซิง จำกัด เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจกับ อ.ส.ม.ท. โดยตรง และนายพิชัย วาสนาส่ง เป็นกรรมการผู้จัดการหรือกรรมการของบริษัทดังกล่าว ดังนั้น นายพิชัย วาสนาส่ง จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่กระทำกับ อ.ส.ม.ท. ตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐ อันเป็นเหตุให้นายพิชัย วาสนาส่ง ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการของ อ.ส.ม.ท.ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว^๔สำหรับกรณีในเรื่องที่พิจารณานี้ ปรากฏข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนว่า บุคคลทั้ง ๓ ไม่มีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในธุรกิจที่กระทำกับ อ.ส.ม.ท.แต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าบุคคลทั้ง ๓ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามความหมายประการแรก

สำหรับประการที่สองที่ว่า จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจที่เป็นการแข่งขัน

^๒ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์พ.ศ.๒๕๑๘

^๓โปรดดูเชิงอรรถ (๑)

^๔บันทึก เรื่อง ขอให้ตีความเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการบริหาร อ.ส.ม.ท. (กรณีนายพิชัย วาสนาส่ง) ส่งพร้อมกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฉบับที่ สร.๐๖๐๑/๘๕๕ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๔

กับกิจการของ อ.ส.ม.ท. นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า ความสำคัญในข้อนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ว่า ธุรกิจที่บุคคลทั้ง ๓ ดำเนินอยู่คือ ดำรงตำแหน่งใน ๓ หน่วยงานนั้นเป็นการแข่งขันกับกิจการของ อ.ส.ม.ท.หรือไม่ ซึ่งข้อเท็จจริงในการพิจารณาเรื่องนี้ ปรากฏว่า กิจการที่บุคคลดังกล่าวกระทำอยู่นั้นแม้จะเป็นกิจการประเภทเดียวกันกับกิจการที่ อ.ส.ม.ท.กระทำอยู่ก็ตาม แต่กิจการเหล่านั้นล้วนเป็นกิจการของรัฐด้วยกัน เพียงแต่แยกการทำงาน ออกเป็นหลายหน่วยงานจึงมิใช่กรณีของการแข่งขัน แต่เป็นการก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ประสานงานด้านกิจการสื่อสารมวลชนระหว่างหน่วยงานของเจ้าของเดียวกันให้แพร่หลายไปสู่ ประชาชนยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๙ ที่กำหนดให้สถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ ถ่ายทอดรายการภาคข่าวจากสถานี วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยวันละ ๔ ครั้ง และนอกจากนั้นยังได้กำหนดให้สถานีวิทยุต่าง ๆ นั้นคอยรับฟังและถ่ายทอดรายการข่าวสำคัญที่ออกจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทุกครั้งด้วย นอกจากนี้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุ โทรทัศน์ พ.ศ.๒๕๑๘ ข้อ ๕^๔ (๒) และอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์และอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์(กบว.)อยู่ ด้วย จึงเห็นได้ว่าบุคคลทั้ง ๓ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามความหมายประการที่สอง

ดังนั้น การแต่งตั้งพลตรี ประทีป ชัยปาณี ซึ่งเป็นเจ้ากรมการทหารสื่อสาร กองทัพบก อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข และอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ให้เป็นกรรมการใน คณะกรรมการบริหารกิจการของ อ.ส.ม.ท. จึงไม่เป็นการขัดกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๐

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๒๗

“ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและ วิทยุโทรทัศน์” เรียกโดยย่อว่า “กบว” ประกอบด้วย

๑ล๑

๑ล๑

(๒) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน เป็นกรรมการ

(๓) อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือผู้แทน เป็นกรรมการ

๑ล๑

๑ล๑